

Zbirni podatci

Autor: Jelena Čuveljak

Datum objave: 21.01.2016

Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Tekst

Cilj stečajnog postupka je namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, pa su način unovčenja imovine stečajnog dužnika, položaj određenog vjerovnika i troškovi cijelog stečajnog postupka od presudne važnosti za ostvarivanje cilja. Stoga autorica analizira pravila o tome što sve čini stečajnu masu, zatim o upravljanju imovinom stečajnog dužnika, načinima unovčenja imovine stečajnog dužnika ovisno o tome je li opterećena ili nije razlučnim pravom, troškovima stečajnog postupka te namirenju vjerovnika.

1. UVODNE NAPOMENE

Svrha stečajnog postupka je namirenje vjerovnika stečajnog dužnika unovčenjem imovine dužnika i podjelom tako prikupljenih sredstava vjerovnicima¹, prema redoslijedu utvrđenom u Stečajnom zakonu² (dalje: SZ). Vjerovnici su sve osobe koje imaju određenu tražbinu prema stečajnom dužniku, no prema svojem položaju u okviru stečajnog postupka razlikuju se stečajni vjerovnici, vjerovnici stečajne mase, izlučni i razlučni vjerovnici.³

Vjerovnik dužnika stječe položaj stečajnog vjerovnika podnošenjem prijave tražbine stečajnom upravitelju i od tog trenutka je legitimiran i ima svojstvo stranke. Stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju u isplatne redove, s time da se vjerovnici kasnijega isplalnoga reda mogu namiriti tek pošto budu u cijelosti namireni vjerovnici prethodnoga isplalnoga reda, dok se stečajni vjerovnici istoga isplalnoga reda namiruju razmjerno veličini svojih tražbina.

Izlučni vjerovnici nisu stečajni vjerovnici i oni ne namiruju svoje tražbine iz stečajne mase, već su oni osobe koje temeljem nekog stvarnoga ili osobnoga prava mogu dokazati da neki predmet ne spada u stečajnu masu⁴. Ovo pravo temelji se na pravu vlasništva izlučnog vjerovnika na određenoj stvari ili pravu, odnosno na činjenici da određena stvar ili pravo ne spada u imovinu stečajnog dužnika. Ukoliko stečajni upravitelj ne preda stvar koja se traži, izlučni vjerovnik ovlašten je podnijeti tužbu neovisno o tome što je u tijeku stečajni postupak.

Razlučni vjerovnici su oni vjerovnici koji imaju založno pravo ili pravo na namirenje na kojoj stvari ili pravu koji su upisani u javnoj knjizi imaju pravo odvojenoga namirenja na toj stvari ili pravo unovčenja prema odredbama čl. 248. SZ-a.⁵ Razlučni vjerovnici isključuju do visine iznosa svojih tražbina stečajne vjerovnike od namirenja iz vrijednosti stvari ili prava na kojima je zasnovano razlučno pravo. No, razlučni vjerovnici namiruju se i kao stečajni vjerovnici ako im je stečajni dužnik i osobno odgovoran, naime, imaju pravo na razmjerno namirenje iz stečajne mase samo ako se odreknu odvojenoga namirenja ili ako se ne uspiju odvojeno namiriti⁶.

Pored prethodno navedenih vjerovnika, postoje i posebni vjerovnici stečajne mase. Njihove se tražbine namiruju nakon što se utvrdilo koja imovina ulazi u stečajnu masu, te nakon što su se razlučile stvari na kojima određene osobe imaju pravo posebnog namirenja. Ovi vjerovnici ne prijavljuju svoje tražbine stečajnom upravitelju, već mogu zahtijevati od stečajnog upravitelja da im plati ono što duguje stečajna masa. Iz stečajne mase najprije se namiruju troškovi stečajnoga postupka⁷ i ostale obveze⁸ stečajne mase, s tim da je obveze stečajne mase stečajni upravitelj dužan namiriti onim redom kako one dospijevaju. U tijeku stečajnog postupka troškovi stečajnog postupka moraju se podmirivati, a ako nedostaje sredstava za njihovo podmirenje onda se donosi odluka o obustavi stečajnog postupka. Pored toga, vjerovnicima stečajne mase pripada pravo na kondemnatorni tužbeni zahtjev i nakon toga namirenje u ovršnom postupku protiv stečajnog dužnika.

2. STEČAJNA MASA

Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu dužnika u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka te imovinu koju on stekne tijekom stečajnoga postupka. U stečajnu masu ne ulazi imovina dužnika pojedinaca na kojoj se ovrha protiv njega ne bi mogla provesti, kad on ne bi bio trgovac pojedinac ili obrtnik.⁹ Bez postojanja stečajne mase ne provodi se stečajni postupak, jer je činjenica da ne postoji imovina razlog da se odmah otvori i zaključi stečajni postupak.

Stečajna masa služi namirenju troškova stečajnoga postupka, ostalih obveza stečajne mase te tražbina vjerovnika stečajnoga dužnika, odnosno tražbina čije je namirenje osigurano određenim pravima na imovini dužnika. No, iz stečajne mase prvo se namiruju troškovi stečajnog postupka, zatim ostale obveze stečajne mase, a tek se nakon toga namiruju stečajni vjerovnici u skladu s isplatom redovima. Od toga postoji jedino iznimka u pogledu tražbina koje su osigurane razlučnim pravom, jer se takve tražbine odvojeno namiruju iz vrijednosti predmeta na kojem postoji to razlučno pravo.

Odmah nakon otvaranja stečajnog postupka, stečajni upravitelj dužan je cjelokupnu imovinu dužnika koja ulazi u stečajnu masu uzeti u posjed i njome upravljati. Stečajni upravitelj može na temelju ovršnoga rješenja o otvaranju stečajnoga postupka zahtijevati od suda da naloži dužniku predaju stvari i odredi ovršne radnje kojima će se taj nalog prisilno ostvariti. Uz nalog za predaju sud može po službenoj dužnosti odrediti i mjere prisile protiv osoba ovlaštenih za zastupanje dužnika po zakonu ili dužnika pojedinca iz članka 178. SZ-a. Radi provedbe toga naloga sud je ovlašten zatražiti pomoć policije. Stečajni upravitelj može nakon pravomoćnosti rješenja o otvaranju stečajnoga postupka zahtijevati od suda da naloži i trećim osobama, u čijem su posjedu predmeti stečajne mase, predaju tih stvari. Stečajni upravitelj dužan je uz zahtjev dostaviti ispravu o pravu vlasništva na stvari. O zahtjevu stečajnoga upravitelja, nakon što je saslušao osobe u čijem su posjedu predmeti stečajne mase, sud odlučuje rješenjem. Ako se treća osoba u čijem je posjedu predmet stečajne mase protiv zahtjevu stečajnoga upravitelja, sud će odbiti taj zahtjev i uputiti stečajnoga upravitelja u parnicu radi ostvarenja prava na predaju u posjed. Nadalje u oba slučaja, ako osobe ne postupe prema nalogu suda, sud će na prijedlog stečajnoga upravitelja naložiti raspisivanje potrage za predmetima stečajne mase i osobi od koje je stvar prisilno oduzeta naložiti plaćanje odgovarajuće naknade stečajnom dužniku za neovlašteno korištenje odnosno uporabu od dana otvaranja stečajnoga postupka do dana oduzimanja. Naknada za neovlašteno korištenje odnosno uporabu ne može biti manja od 100,00 kuna niti veća od 1000,00 kuna po danu. Ako za vrijeme neovlaštenoga korištenja odnosno uporabe predmet stečajne mase propadne, sud će osobi kod koje je stvar propala naložiti plaćanje odgovarajuće naknade stečajnom dužniku za vrijednost stvari i neovlašteno korištenje odnosno uporabu. Za predmetne obveze odgovorne osobe pravne osobe solidarno odgovaraju.¹⁰

Pri tome je dužan postupati savjesno i uredno, a osobito dovesti u red očevidnik knjigovodstvenih podataka do dana otvaranja stečajnoga postupka, sastaviti predračun troškova stečajnoga postupka i dostaviti na odobrenje odboru vjerovnika, odrediti povjerenstvo za popis imovine, sastaviti početno stanje imovine dužnika, kao dobar gospodar brinuti se o završetku započelih, a neobavljenih poslova dužnika i poslova potrebnih da bi se spriječilo nastupanje štete nad sredstvima dužnika te se brinuti o ostvarivanju tražbine dužnika, savjesno voditi poslovanje dužnika, dostaviti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje isprave koje se odnose na radnopravni status osiguranika, unovčiti, odnosno naplatiti s pažnjom dobrog gospodara stvari i prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu, pripremiti isplatu vjerovnika i nakon odobrenja izvršiti isplatu, dostaviti odboru vjerovnika završni račun, izvršiti naknadne isplate vjerovnika te nakon zaključenja stečajnoga postupka zastupati stečajnu masu.¹¹

Prilikom uvođenja u dužnost trebaju se utvrditi sve nekretnine dužnika,¹² zatim koje sve pokretnine dužnik ima u vlasništvu,¹³ potom stanje računa dužnika i gotovinske blagajne, a preuzimaju se i svi pečati dužnika i predaju stečajnom upravitelju.¹⁴ Pored toga, odmah se traže svi zaključeni ugovori koji još nisu izvršeni te podatci o obvezama i postupcima protiv dužnika koji su u tijeku. Stoga, da bi stečajni postupak mogao kvalitetno započeti, važne su radnje izvršene prije otvaranja stečajnog postupka, jer od kvalitetno provedenog prethodnog postupka ovisi brzina i uspješnost svih radnji koje se moraju obaviti odmah nakon otvaranja stečajnog postupka.

Nakon otvaranja stečajnoga postupka stečajni upravitelj dužan je cjelokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu odmah uzeti u posjed i njome upravljati. On je također dužan sastaviti popis pojedinih predmeta stečajne mase, a u tome su mu dužni pomagati dužnik pojedinac i osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu. Za svaki predmet potrebno je navesti njegovu vrijednost, a ako je to potrebno, procjena pojedinih dijelova imovine može se povjeriti vještacima.¹⁵

Nadalje, stečajni upravitelj dužan je, s obzirom na vrijeme otvaranja stečajnoga postupka, sastaviti sustavan pregled u kojemu će se navesti i usporediti predmeti stečajne mase i dužnikove obveze i njihova procjena. Nakon sastavljanja pregleda imovine stečajni sud može na prijedlog stečajnoga upravitelja ili kojega od vjerovnika, narediti dužniku da se očituje o potpunosti pregleda imovine.¹⁶

Stečajni upravitelj obavezan je sastaviti i popis svih dužnikovih vjerovnika za koje je saznao iz knjiga i poslovne dokumentacije dužnika ili na drugi način. Taj popis predmeta stečajne mase, popis vjerovnika te pregled imovine i obveza moraju se izložiti u sudskoj pisarnici najkasnije osam dana prije izvještajnoga ročišta, te svi vjerovnici stečajnog dužnika imaju pravo uvida u te popise.¹⁷

Dužnost je stečajnog upravitelja da se brine da stečajna masa u tijeku postupka barem zadrži istu razinu na kojoj je bila i prilikom preuzimanja u posjed, ako nije u mogućnosti da je uveća. Tijekom cijeloga postupka stečajni je upravitelj dužan voditi računa o tome da se iz stečajne mase osiguraju sredstva potrebna za namirenje predvidivih obveza stečajne mase, a prigodom isplate pojedinih obveza stečajne mase dužan je izdvojiti sredstva potrebna za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bih ih trebalo namiriti u budućnosti.

Dakle, stečajnu masu sačinjavaju sve nekretnine, pokretnine, novčana sredstva, tražbine i druga prava dužnika, a ona služi namirenju tražbina stečajnih vjerovnika. U toj stečajnoj masi mogu biti posebno izdvojeni dijelovi koji služe namirenju samo određenih vjerovnika. Odnosno, ako neki vjerovnik ima pravo odvojenog namirenja na određenim stvarima dužnika, onda taj vjerovnik ima prvenstveno pravo naplate iz vrijednosti te stvari. Zbog tog posebnog statusa imovine na kojoj postoji razlučno pravo, ona se uvrštava u posebne tablice, kako bi stečajni vjerovnici znali da na toj imovini pravo prvenstvene naplate ima određeni vjerovnik.

No, stvari koje su u vlasništvu trećih osoba, a zatekle su se kod dužnika u vrijeme otvaranja stečajnog postupka, ne ulaze u stečajnu masu. U tom slučaju vlasnici stvari imaju pravo tražiti od stečajnog upravitelja da te stvari izluče iz stečajne mase i da im se predaju. Dakle, budući da se stvari koje nisu u vlasništvu dužnika, a zatekle su se kod njega, moraju vratiti njihovim vlasnicima, obveza stečajnog upravitelja da sačini popis predmeta stečajne mase je od iznimne važnosti. Moguće je u praksi da stečajni upravitelj zatečenu imovinu kod dužnika smatra da je u vlasništvu dužnika, ali da neka treća osoba ipak ima osnovani izlučni zahtjev. U tom slučaju će popis predmeta stečajne mase svim osobama omogućiti da vide što sve stečajni upravitelj smatra dijelom stečajne mase, pa treće osobe onda mogu vidjeti da koji od tih predmeta možda i ne spadaju u stečajnu masu, već su u faktičnom posjedu stečajnog dužnika iako druga osoba ima pravo vlasništva na tom predmetu ili pravu.

Do izvještajnoga ročišta završit će se oni započeti poslovi čije je ispunjenje potrebno da bi se spriječilo nastupanje štete na imovini stečajnoga dužnika i oni poslovi za koje stečajni upravitelj utvrdi da su korisni za stečajnu masu. Na izvještajnom ročištu stečajni vjerovnici odlučuju hoće li se poslovanje dužnika nastaviti ili obustaviti. Odluku o nastavljanju odnosno obustavi poslovanja stečajni vjerovnici mogu izmijeniti bilo na kojoj skupštini vjerovnika.

Nastavljanje poslovanja dopušteno je najduže godinu i pol dana od dana održanoga izvještajnog ročišta, osim ako je sudu podnesen stečajni plan.¹⁸ Ovim ograničavanjem mogućnosti nastavka poslovanja zakonodavac je htio prisiliti vjerovnike i sud da što brže unovče imovinu, no pri tome se očigledno nije uzela u obzir činjenica da se u praksi često zateknu npr. neriješeni vlasničkopravni odnosi¹⁹ i druge situacije koje onemogućavaju da se započne postupak prodaje nekretnina. No, iako je rečeno da je dopušteno nastavljanje poslovanja najduže godinu i pol dana od dana održavanja izvještajnog ročišta, nigdje nije jasno rečeno tko ima ovlasti ukinuti odluku skupštine vjerovnika koja bi bila protivna toj odredbi.²⁰ Naime, stečajni sudac ima ovlast ukinuti odluku skupštine vjerovnika ako je ta odluka protivna zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika,²¹ a u slučaju kada je nastavljanje poslovanja dužnika u ekonomskom interesu svih vjerovnika te kada su vjerovnici na skupštini donijeli odluku o nastavku poslovanja i protekom predmetnog roka, po mišljenju autorice nije moguće ukinuti tu odluku o tome da bi nastavak poslovanja bio protivan zajedničkom interesu stečajnih vjerovnika.

Trgovačkopravne i poreznopravne obveze dužnika da vodi knjige i polaže račune ne mijenjaju se otvaranjem stečajnoga postupka,²² a u odnosu na stečajnu masu te dužnosti mora ispunjavati stečajni upravitelj. No, otvaranjem stečajnoga postupka započinje nova poslovna godina, a vrijeme do izvještajnoga ročišta ne uračunava se u zakonske rokove za

sastavljanje i objavljivanje završnoga računa. U praksi nastaju problemi jer stečajni upravitelj moraju sastaviti početno izvješće u skladu sa stvarno zatečenim stanjem, stoga često nedostaje poveznica između završne bilance prije otvaranja stečaja i početne bilance nakon otvaranja stečaja. Naime, jedan od temeljnih principa vođenja poslovnih knjiga ističe da se svako razdoblje izvještavanja prikazuje posebno, ali se podaci na početku trenutnog razdoblja moraju podudarati s podacima na kraju prethodnog razdoblja izvještavanja. Upravo nakon otvaranja stečajnog postupka dolazi do tih nepodudarnosti²³ jer su dužnici često u poslovnim knjigama vodili i imovinu koja stvarno ne postoji i nije nađena prilikom otvaranja stečajnog postupka.²⁴

2.1. PARNIČNI POSTUPCI I POBIJANJA PRAVNIH RADNJI

Stanje stečajne mase ovisi i o parničnim postupcima jer se u slučaju dobivanja parničnog postupka može povećati imovina dužnika, ali u slučaju gubitka stečajna masa opterećuje se zbog potrebe naknade troškova parnice. Stoga postoje jasna pravila o preuzimanju parnica koja ističu da će parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu, uključujući i arbitražne postupke koji su u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka bili u tijeku, stečajni upravitelj preuzeti u ime i za račun stečajnoga dužnika. No, parnice u svezi s tražbinama koje se prijavljuju u stečajni postupak ne mogu se nastaviti prije nego što su ispitane na ispitnom ročištu.²⁵ Parnice koje su u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka bile u tijeku protiv stečajnoga dužnika, preuzet će u njegovo ime stečajni upravitelj ako se tiču izlučenja nekoga predmeta iz stečajne mase zatim odvojenoga namirenja te obveza stečajne mase. Dakle, sve parnične postupke gdje je stečajni dužnik tužitelj, stečajni upravitelj mora preuzeti, dok parnične postupke gdje je stečajni dužnik tuženik, preuzima samo ako se tiču izlučenja zatim razlučnog prava te obveza stečajne mase, a ne i obveza vezanih uz stečajne vjerovnike.

Protivna stranka, koja je uspjela u parnici, troškove parničnoga postupka nastale do prekida postupka, kao i troškove nastale nakon prekida postupka ako stečajni upravitelj odmah nakon nastavljanja prekinute parnice prizna tužbeni zahtjev ili se odrekne tužbenoga zahtjeva, može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik. U protivnom, troškovi parničnoga postupka nastali nakon prekida namirit će se kao dugovi stečajne mase. Dakle, nakon otvaranja stečajnog postupka moraju se prijaviti i svi troškovi parničnih postupaka koji su vođeni do dana otvaranja stečaja te se ta prijava mora ispitati i ako je osporena tražbina za te troškove onda se u tom dijelu u parničnom postupku utvrđuje postoje li ti troškovi ili ne, za razliku od troškova nastalih nakon otvaranja stečajnog postupka jer se ti troškovi dosuđuju.

Budući da trajanje stečajnog postupka ovisi i od trajanja parničnog postupka, određeno je da će u postupku pred sudom u kojem je stranka stečajni dužnik, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnoga rješavanja. Postupak pred prvostupanjskim sudom mora se završiti u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja o nastavku parničnoga postupka. Dok je o žalbi protiv odluke prvostupanjskoga suda drugostupanjski sud dužan donijeti odluku u roku od šest mjeseci od dana primitka žalbe.²⁶

U slučaju kada je riječ o parničnom postupku (ili arbitražnom) gdje je tužitelj bio jedan od stečajnih vjerovnika, određeno je da će se taj postupak nastaviti tek nakon što ta tražbina bude ispitana u stečajnom postupku i osporena. Prijedlog za nastavak parnice može podnijeti vjerovnik čija je tražbina osporena, u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja o upućivanju na parnicu odnosno primitka drugostupanjske odluke. Osporavatelj parnicu nastavlja u ime i za račun dužnika. Ako vjerovnik osporene tražbine koji je upućen na parnicu ne predloži nastavak parnice u roku, smatrat će se da je odustao od prava na vođenje parnice.²⁷ I u ovom se slučaju troškovi nastali do dana otvaranja stečajnog postupka namiruju kao tražbine stečajnih vjerovnika, a troškovi nastali od nastavka postupka kao troškovi stečajne mase. Dakle, stečajni upravitelj moraju biti posebno oprezni kod osporavanja tražbina, jer svako osporavanje tražbine koja se kasnije u parničnom postupku dokaže osnovanom tražbinom, utječe na stanje stečajne mase odnosno troškovi tog parničnog postupka umanjuju stečajnu masu.

Budući da u svim postupcima koje vodi, stečajni upravitelj u ime i za račun dužnika može ovlastiti odvjetnika za zastupanje, određeno je da je davanje punomoći odvjetniku za sudski postupak pravna radnja od posebne važnosti, stoga stečajni upravitelj mora dobiti suglasnost odbora vjerovnika ako namjerava izdati odvjetniku punomoć za zastupanje u upravnom ili sudskom postupku.²⁸ Odbor vjerovnika daje samo načelnu suglasnost za izdavanje punomoći, a stečajni upravitelj izabire punomoćnika tj. odvjetnika, ali stečajni upravitelj mora paziti da ne izda punomoć nekom od punomoćnika stečajnih vjerovnika jer se tada kako stečajni upravitelj tako i taj punomoćnik nalaze u ozbiljnom sukobu

interesa.²⁹ Pored toga, stečajni upravitelj mora imati suglasnost odbora vjerovnika i ako namjerava pokrenuti ili preuzeti parnicu znatne vrijednosti predmeta spora, ako se preuzimanje takve parnice namjerava odbiti ili se radi rješavanja ili izbjegavanja takve parnice namjerava sklopiti nagodba ili ugovor o izabranom sudu

Budući da je cilj stečajnog postupka namirenje vjerovnika stečajnog dužnika unovčenjem imovine dužnika i podjelom tako prikupljenih sredstava vjerovnicima, vjerovnicima je važno da dužnik u trenutku otvaranja stečajnog postupka ima imovinu, unovčenjem koje bi se oni mogli namiriti. No, prije otvaranja stečajnog postupka dužnici često poduzimaju pravne radnje kojima utječu na ravnomjerno namirenje vjerovnika i to na način da umanjuju ili opterećuju svoju imovinu ili pak da neke vjerovnike pogoduju dajući im prednost u namirenju njihovih tražbina.

Stoga je kao jedna od specifičnih pravnih posljedica određena mogućnost pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika na specifičan način u odnosu na opće odredbe o pobijanju pravnih radnji dužnika u slučajevima kada nije otvoren stečajni postupak. Predmetne odredbe sada su sadržane u čl. 198. do 215. SZ-a. Stečajni principi pobijanja pravnih radnji izrazito su nepovoljni za dužnika, te je stečajno pobijanje strože i šire, a poduzima se na inicijativu stečajnog upravitelja, koji to čini u ime svih vjerovnika ili na inicijativu određenog vjerovnika. Odredbe o pobijanju dužnikovih pravnih radnji nužno predstavljaju pravne propise koji postoje u interesu vjerovnika, ali u i općem interesu, a predviđene su u korist svih vjerovnika, jer se imovina koja je otuđena pobijenom pravnom radnjom vraća u stečajnu masu.³⁰ Dakle, određene pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnoga postupka kojima se remeti ujednačeno namirenje vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika), stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika i stečajni vjerovnici mogu pobijati. S pravnom radnjom izjednačeno je i propuštanje zbog kojeg je stečajni dužnik izgubio kakvo pravo ili kojim su protiv njega imovinskopravni zahtjevi bili zasnovani, održani ili osigurani.

Pobijanje se vrši tužbom ili prigovorom istaknutim u parnici. Pobijanjem pravnih radnji dužnika nastoji se postići potpunije i uravnoteženije namirenje vjerovnika, jer je tim radnjama dužnika smanjena stečajna masa, a samim time i mogućnost namirenja vjerovnika³¹. Predmet pobijanja mogu biti radnje koje se tiču dužnikove imovine, a poduzete su određeno vrijeme prije otvaranja stečajnog postupka i koje su dovele do oštećenja vjerovnika ili do pogodovanja jednog vjerovnika. Ako se zahtjev za pobijanje pravne radnje prihvati, pobijena pravna radnja je bez učinka prema stečajnoj masi i protivna je strana dužna vratiti u stečajnu masu sve imovinske koristi stečene na osnovi pobijene radnje. Primatelj činidbe bez naknade ili uz neznatnu naknadu mora vratiti ono što je primio samo ako je time obogaćen, osim ako je znao ili je morao znati da se takvom činidbom oštećuje vjerovnike. Iako je izričito određeno da stečajni upravitelj mora imati odobrenje stečajnog suca za podizanje tužbe radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika, ipak se takve tužbe podižu nakon izvještajnog ročišta i to uz suglasnost odnosno znanje stečajnih vjerovnika.

Pitanje pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika iznimno je kompleksno i u praksi izaziva brojne nedoumice jer ako se podigne tužba za pobijanje pravnih radnji treba se računati i na mogućnost gubitka tog parničnog postupka te obveze stečajne mase da naknadi trošak protivnoj strani.³²

Naime, da bi se mogla pobijati pravna radnja dužnika, potrebno je da se ispune opće³³ i posebne³⁴ pretpostavke za pobijanje određene radnje u konkretnom slučaju. Aktivna legitimacija za pobijanje dana je stečajnom upravitelju i stečajnim vjerovnicima, a tužba se podnosi samo protiv osobe prema kojoj je pobijana pravna radnja poduzeta. U pogledu pravnih sredstava za pobijanje određeno je da je pravne radnje stečajnoga dužnika ovlašten pobijati stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika na temelju odobrenja suda. Stečajni upravitelj može podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnoga postupka.³⁵ Pored stečajnog upravitelja, svaki stečajni vjerovnik ima pravo podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji za svoj račun i na svoj rizik troškova ako:³⁶

- stečajni upravitelj ne podnese tužbu radi pobijanja pravnih radnji u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnoga postupka - u roku od tri mjeseca od isteka roka tog roka
- stečajni upravitelj povuče tužbu radi pobijanja pravnih radnji - u roku od tri mjeseca od objave pravomoćnog rješenja kojim je utvrđeno povlačenje tužbe na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova
- je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj očitovao da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji - u roku od tri mjeseca od objave očitovanja stečajnog upravitelja da neće podnijeti tužbu radi

pobijanja pravnih radnji na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova

- je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj nije u roku od tri mjeseca očitovao hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji - u roku od tri mjeseca od objave poziva stečajnom upravitelju da se očituje hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji.³⁷

Ako sud u parnici koju su pokrenuli stečajni vjerovnici prihvati zahtjev za pobijanje pravne radnje, protivna strana dužna je sve imovinske koristi stečene na osnovi pobijene radnje vratiti u stečajnu masu. Nakon vraćanja novčane koristi stečene na osnovi pobijene radnje u stečajnu masu, tužitelji stečajni vjerovnici imaju pravo prvenstvenog namirenja iz koristi vraćene u stečajnu masu razmjerno visini njihove utvrđene tražbine. Dakle sada je SZ dao mogućnost stečajnim vjerovnicima da sami podnesu tužbu za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika s time da su dodatno motivirani za uspjeh u postupku jer imaju pravo prvenstvenog namirenja iz koristi vraćene u stečajnu masu razmjerno visini njihove utvrđene tražbine.

Ovom izmjenom značajno je narušeno temeljno pravilo jednakosti svih vjerovnika te su vjerovnici koji su vodili parnični postupak stavljeni u povoljniji položaj u odnosu na ostale. Pored toga ih se očigledno motivira na nesavjesnost i skrivanje informacija, jer je za očekivati da bitne informacije za uspjeh u postupku stečajni vjerovnik neće reći stečajnom upravitelju, već će je prikriti i sam pokrenuti stečajni postupak. Naime, kada stečajni upravitelj sam pokrene parnični postupak za pobijanje onda u slučaju uspjeha u postupku svi vjerovnici jednako sudjeluju u podjeli imovinske koristi koja je vraćena u stečajnu masu.

Nadalje se uočila i bojazan od potencijalno neosnovanih tužbi, samo sa ciljem da se protivnike pobijanja navede na sklapanje nagodbi. Naime, tužbu za pobijanje pravnih radnji (npr. otuđenja nekretnine) može podnijeti svaki stečajni vjerovnik, i to za pravne radnje koje je dužnik poduzeo u 10. g. prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Tužba se podnosi samo protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta (dakle kupac), te se podnošenje tužbe može zabilježiti u zemljišnim knjigama³⁸ čime se kupac-tuženik sprječava u ostvarivanju vlasničkih prava na toj nekretnini, sve dok traje parnični postupak. Stoga se tuženik dovodi u poziciju da se mora nagoditi ako želi dalje nastaviti s investicijom odnosno vršiti nesmetano svoja vlasnička prava.

Takvih opasnosti do sada nije bilo jer je stečajnom upravitelju za podnošenje tužbe trebalo odobrenje stečajnog suca, no kako je velika opasnost od zlouporabe koja može dovesti i do prestanka investicija u Republici Hrvatskoj trebalo bi ili ukinuti ovu mogućnost da stečajni vjerovnici sami podnose tužbe ili bi podnošenje tužbi trebalo uvjetovati polaganjem odgovarajućeg iznosa na sudski depozit, a koji iznos bi služio za podmirenje troškova postupka tuženiku u slučaju gubitka spora te eventualne naknade prouzročene štete.

Iako su posljednje izmjene već izazvale brojne dvojbe, ipak je riješeno pitanje prava protivnika pobijanja, pa je određeno da protivnik pobijanja, koji je dužan vratiti natrag ono što je primio, ima pravo u roku od 30 dana od pravomoćnosti presude kojom se prihvaća zahtjev za pobijanje pravne radnje prijaviti tražbinu stečajnom upravitelju, a vrijeme između objave poziva za posebno ispitno ročište radi utvrđenja tražbine protivnika i dana održavanja ne smije biti kraće od 15 dana ni duže od 45 dana.³⁹

3. NAČINI UNOVČENJA IMOVINE

Stečajni upravitelj dužan je najkasnije 15 dana prije izvještajnog ročišta sudu dostaviti izvješće o gospodarskom položaju dužnika i njegovim uzrocima,⁴⁰ koje se objavljuje na e-oglasnoj ploči najkasnije osam dana prije izvještajnog ročišta. U tom izvješću stečajni upravitelj prvenstveno upoznaje stečajne vjerovnike s gospodarskim položajem stečajnog dužnika i njegovim uzrocima, obrazlaže se zatečeno stanje kod stečajnog dužnika, upoznaje vjerovnike s poslovanjem dužnika, njegovim organizacijskim promjenama od osnivanja do otvaranja stečajnog postupka te razlozima koji su utjecali da dužnik postane nesposoban za plaćanje odnosno da se nad njim otvori stečajni postupak.

Nakon tog dijela izvještaja, u kojem se obrazlaže postojeće stanje, stečajni upravitelj iznosi činjenice temeljem kojih bi vjerovnici mogli donositi odluke o daljnjem tijeku stečajnog postupka. Naročito se treba istaknuti postoje li izgledi za nastavak poslovanja dužnika, te kakve bi učinke to moglo imati na namirenje vjerovnika. Pored toga je stečajni upravitelj

obvezan u izvješću obrazložiti sve radnje koje je poduzeo od otvaranja stečajnog postupka pa do sastavljanja izvješća.

U praksi stečajni upravitelji u ovom dijelu izvješća predlažu vjerovnicima odluke koje bi mogli donijeti o daljnjem tijeku stečajnog postupka. Tako npr. stečajni upravitelji predlažu da se poslovanje dužnika nastavi ili obustavi u cijelosti ili djelomično, zatim predlažu način unovčenja imovine i slično. Naime, kako je stečajni upravitelj upoznat s poslovanjem dužnika, a naročito stoga što je on od otvaranja stečajnog postupka vodio poslovanje dužnika, onda ima najbolji uvid u daljnje mogućnosti poslovanja dužnika. No, vjerovnici nisu vezani ovim prijedlogom odluka stečajnog upravitelja.

To izvješće podnosi se na izvještajnom ročištu i temeljem njega stečajni vjerovnici mogu donijeti sve bitne odluke, pa je važno da stečajni vjerovnici i prije samog ročišta prouče predmetno izvješće kako bi mogli donijeti odluke. Naime, na izvještajnom ročištu stečajni vjerovnici donose odluke o načinu unovčenja imovine koja nije opterećena razlučnim pravom, zatim o pokretanju odnosno nastavljajući parničnih postupaka, potom o prihvatanju u cijelosti ili djelomično izvješća stečajnoga upravitelja, odnosno o njegovu razrješenju i zamjeni drugim stečajnim upraviteljem, zatim o tome hoće li se nastaviti poslovanje stečajnog dužnika ili ne, također se donosi odluka o potrebi i mogućnostima da se pristupi pripremi stečajnoga plana i o svim drugim pitanjima od važnosti za provedbu i završetak stečajnoga postupka.

Odluka o načinu prodaje je odluka hoće li se stvar prodati prema pravilima koja vrijede za sudsku ovrhu ili javnim nadmetanjem, ili prikupljanjem pisanih ponuda odnosno neposrednom pogodbom i slično. Dok odluka o uvjetima prodaje sadrži odluke vjerovnika o roku prikupljanja ponude, plaćanju osiguranine i slično. No, vjerovnici nemaju ovlast odlučivati o onom dijelu imovine koja je opterećena razlučnim pravom. Dakle, stečajni vjerovnici su ti koji su ovlašteni odrediti način i uvjete unovčenja imovine,⁴¹ a stečajni upravitelj je dužan držati se svih odluka vjerovnika kao i prisilnih odredaba o otuđenju poduzeća, te odredaba koje mu nalažu da se prije poduzimanja određenih radnji traži suglasnost vjerovnika.

Prije održavanja izvještajnog ročišta stečajni upravitelj nema pravo prodati imovinu stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu, a nakon tog ročišta on je dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ako to nije u suprotnosti s odlukom vjerovnika. Prodaju imovine stečajnog dužnika vrši stečajni upravitelj, osim imovine koja je opterećena razlučnim pravom. No, neovisno o tome stečajni upravitelj je dužan, uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka, FINI⁴² bez odgode dostaviti podatke o svim nekretninama koje se prodaju u stečajnom postupku, a o pokretninama ako je njihova procijenjena vrijednost veća od 50.000,00 kuna radi upisa u Očevidnik nekretnina i pokretnina uz naznaku da se prodaju u stečajnom postupku.

No, ako vjerovnici nisu drukčije odredili način i uvjete prodaje, imovina dužnika se prodaje odgovarajućom primjenom pravila o unovčenju imovine opterećene razlučnim pravom. Uz to, ako se sukladno odluci vjerovnika o načinu unovčenja imovina nije mogla prodati onda stečajni upravitelj određuje nove načine i uvjete prodaje. Iako je određeno da je stečajni upravitelj ovlašten odrediti nove načine i uvjete prodaje, ipak bi se tim ovlaštenjem stečajni upravitelji trebali služiti samo ako su prethodno zatražili donošenje nove odluke skupštine vjerovnika u pogledu unovčenja imovine, ali stečajni vjerovnici nisu donijeli nikakvu odluku.⁴³

3.1. UNOVČENJE PREDMETA NA KOJIMA POSTOJI RAZLUČNO PRAVO

Razlučni vjerovnici⁴⁴ nakon otvaranja stečaja više nisu ovlašteni pokretati ovršne postupke pred općinskim sudovima, a postupci ovrhe i osiguranja koji su u tijeku u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka prekidaju se. Prekinute postupke ovrhe i osiguranja nastaviti će sud koji vodi stečajni postupak primjenom pravila o unovčenju predmeta na kojima postoji razlučno pravo u stečajnom postupku. Sud koji vodi postupak ovrhe ili osiguranja dužan je u roku od osam dana od dana otvaranja stečajnoga postupka rješenjem⁴⁵ utvrditi prekid postupka, oglasiti se nenadležnim i ustupiti predmet sudu koji vodi stečajni postupak.

Ako nije bio u tijeku ovršni postupak, onda će se imovina opterećena razlučnim pravom prodati u stečajnom postupku na prijedlog stečajnoga upravitelja ili razlučnoga vjerovnika, uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka u ovrsi na nekretnini s time da se pravila o obustavi postupka ne primjenjuju.⁴⁶ O prodaji nekretnine stečajni sud odlučuje rješenjem⁴⁷ o prodaji u stečajnom postupku, a protiv tog rješenja pravo na žalbu imaju stečajni upravitelj i razlučni vjerovnici. Nakon toga će sud zaključkom o prodaji utvrditi vrijednost nekretnine, način prodaje i uvjete prodaje, a samu

prodaju nekretnine provodi Financijska agencija elektroničkom javnom dražbom.⁴⁸ Nekretnina se ne može prodati na prvoj dražbi ispod 3/4 utvrđene vrijednosti nekretnine zatim na drugoj dražbi ispod 1/2 utvrđene vrijednosti nekretnine potom na trećoj dražbi ispod 1/4 utvrđene vrijednosti nekretnine dok se na četvrtoj dražbi nekretnina prodaje po početnoj cijeni od 1,00 kune. Prvi razlučni vjerovnik u prednosnom redu može izjaviti da kupuje nekretninu i da stavlja u prijeboj svoju tražbinu s protutražbinom stečajnog dužnika po osnovi cijene u visini utvrđene vrijednosti nekretnine.⁴⁹

Nakon unovčenja stvari ili prava na kojemu postoji razlučno pravo upisano u javnoj knjizi, sud će iz iznosa ostvarenoga prodajom namiriti troškove unovčenja, zatim namiriti tražbine razlučnih vjerovnika prema redoslijedu određenom pravilima ovršnoga postupka i preostali iznos predati stečajnom upravitelju za namirenje stečajnih vjerovnika. Sud je dužan donijeti to rješenje o namirenju u roku od 30 dana pravomoćnosti rješenja o dosudi.⁵⁰

U pogledu troškova unovčenja određeno je da je stečajni upravitelj dužan dostaviti sudu obračun troškova unovčenja predmeta na kojem postoji razlučno pravo u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja o dosudi. Ti troškovi unovčenja obuhvaćaju stvarno nastale troškove i ostale obveze stečajne mase, a ako je zbog unovčenja stečajna masa opterećena porezom, iznos toga poreza uračunat će se u troškove unovčenja. Dakle, sada je određeno da se iz kupovnine namiruju svi troškovi⁵¹ i to kako troškovi koji su u vezi s prodajom (procjena nekretnine, oglas o prodaji, itd.) zatim troškovi vezani s tom nekretninom (troškovi komunalne naknade, vode, struje i dr. troškova samog objekta) tako i troškovi samog stečajnog postupka⁵², ali u te troškove sada spadaju u ostale obveze stečajne mase.⁵³ S obzirom na to da je izričito određeno da se namiruju i ostale obveze stečajne mase, u stečajnim postupcima u kojima je najveći dio imovine opterećen razlučnim pravom za očekivati je da će ti troškovi biti iznimno visoki što dovodi u pitanje i stvarnu mogućnost namirenja razlučnog vjerovnika.

U pogledu unovčenja drugih pokretnih stvari i prava na kojima postoji razlučno pravo, određeno je da ako se ta stvar nalazi u posjedu stečajnog upravitelja, onda je on unovčava uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka ili slobodnom pogodbom.⁵⁴ U ovom slučaju stečajni upravitelj dužan je obavijestiti razlučnoga vjerovnika na njegov zahtjev o stanju te stvari, a može i dopustiti vjerovniku razgledavanje te stvari.

Nadalje je određeno da stečajni upravitelj smije naplatiti ili na drugi način unovčiti tražbinu ili drugo pravo koje je dužnik ustupio radi osiguranja nekoga prava. U tom slučaju je stečajni upravitelj dužan razlučnoga vjerovnika, na njegov zahtjev, obavijestiti o toj tražbini, a umjesto obavijesti može dopustiti vjerovniku uvid u poslovne knjige i u poslovnu dokumentaciju dužnika.

Prije nego što stečajni upravitelj trećoj osobi otuđi stvar ili pravo, dužan je razlučnom vjerovniku priopćiti na koji način taj predmet namjerava otuđiti i omogućiti vjerovniku da u roku od osam dana predloži unovčenje predmeta koje bi za njega bilo povoljnije. Ako prijedlog bude podnesen u roku od osam dana ili pravodobno prije otuđenja, stečajni upravitelj dužan je uzeti u obzir mogućnost povoljnijega otuđenja koje je predložio vjerovnik. Drukčija mogućnost unovčenja može biti i u tome da vjerovnik sam preuzme predmet, a povoljnijom se smatra i ona mogućnost unovčenja kojom se smanjuju troškovi.

Dok predmet koji je stečajni upravitelj ovlašten unovčiti ne bude unovčen, vjerovnik ima pravo na kamate iz stečajne mase koje teku od izvještajnoga ročišta. Ako je vjerovnik već prije otvaranja stečajnoga postupka mjerama osiguranja spriječen u unovčenju predmeta, kamate počinju teći najkasnije tri mjeseca nakon što mjera bude određena. No, ova se pravila neće primijeniti ako se prema iznosu tražbine te vrijednosti drugih tereta na predmetu vjerovnik ne bi mogao namiriti iz utrška.

Nakon što stečajni upravitelj unovči pokretnu stvar ili tražbinu, iz utrška će se u stečajnu masu prije svega unijeti iznos potreban za naknadu troškova utvrđivanja tražbine ili unovčenja. Od preostalog iznosa bez odgode će se namiriti razlučni vjerovnik. Ako mu stečajni upravitelj prepusti unovčiti neki predmet koji ima pravo unovčiti, razlučni vjerovnik dužan je iz utrška u stečajnu masu najprije izdvojiti iznos potreban za namirenje troškova utvrđivanja tražbine i poreza kojim je takva prodaja opterećena.

Stečajni upravitelj smije koristiti za stečajnu masu pokretnu stvar koju ima pravo unovčiti ako on tako nastalo smanjenje vrijednosti osiguranja naknadi razlučnom vjerovniku iz stečajne mase. On također takvu stvar smije spojiti, izmiješati ili preraditi ako se time ne ugrožava osiguranje razlučnoga vjerovnika, no ako zbog toga razlučni vjerovnik stekne

osiguranje na kojoj drugoj stvari, na toj će se stvari njegovo osiguranje ograničiti na vrijednost prijašnjeg predmeta osiguranja.

Ako stečajni upravitelj nema pravo na unovčenje pokretne stvari ili tražbina na kojima postoji razlučno pravo onda vjerovnik ima pravo unovčiti stvar ili tražbinu. Na prijedlog stečajnoga upravitelja, a nakon što sasluša vjerovnika, sud može odrediti rok u kojem vjerovnik mora unovčiti predmet, a nakon isteka toga roka pravo na unovčenje stječe sud.

3.2. PRODAJA IMOVINE DUŽNIKA KAO CJELINE

Vjerovnici mogu na izvještajnom ročištu ili na kojoj kasnijoj skupštini vjerovnika, na temelju izvještaja stečajnoga upravitelja, odnosno nalaza i mišljenja vještaka, odlučiti da se umjesto unovčenja pojedinih dijelova imovine dužnika odredi prodaja imovine dužnika kao cjeline (odluka o prodaji). U odluci o prodaji vjerovnici će odrediti uvjete i način prodaje i bitne sastojke ugovora o prodaji imovine dužnika kao cjeline, a ako je odlukom o prodaji određena prodaja elektroničkom javnom dražbom, prodaja će se provesti uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnoga postupka o ovrsi na nekretnini.⁵⁵

Odluka o prodaji valjana je donesena ako je za nju glasovala većina vjerovnika koja je glasovala i ako zbroj tražbina vjerovnika koji su tako glasovali dvostruko prelazi zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv prodaje, ne računajući različne vjerovnike. Odluka o prodaji objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova, svaki stečajni vjerovnik i različni vjerovnik ima pravo na prigovor protiv odluke o prodaji u roku od osam dana od dana dostave. Sud će odluku o prodaji, nakon isteka roka za podnošenje prigovora, potvrditi rješenjem ako ocijeni da se prodajom vjerovnici ne dovode u nepovoljniji položaj za namirenje od onoga u kojemu bi bili kad bi se imovina dužnika unovčila po pojedinim dijelovima, pri donošenju odluke sud će uzeti u obzir i moguće prigovore vjerovnika. A pravo na posebnu žalbu protiv rješenja o potvrđivanju odluke prodaji imaju vjerovnici koji su podnijeli prigovor dok pravo na posebnu žalbu protiv rješenja o uskrati potvrde odluke o prodaji ima svaki vjerovnik koji se ima pravo namiriti iz stečajne mase.

Na temelju odluke o prodaji i pravomoćnoga rješenja suda o potvrđivanju odluke o prodaji na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova i na mrežnoj stranici Financijske agencije objavit će se oglas, uz naznaku uvjeta i načina prodaje. U oglasu će se naznačiti mjesto, vrijeme i način uvida u popis imovine stečajnoga dužnika, popis razlučnih prava, dokaze da imovina pripada dužniku, poslovne knjige i dokumentaciju stečajnoga dužnika i razgledavanja imovine. Popis razlučnih prava obuhvaća liste razlučnih prava koja su upisana u javnim knjigama, prijavljenih razlučnih prava te neprijavljenih razlučnih prava za koja je stečajni upravitelj utvrdio da postoji, a zainteresirana osoba može tražiti da joj se, na njezin trošak, umnože ti popisi.

Ugovor o prodaji, u pisanom obliku, sklapa s kupcem u ime i za račun stečajnoga dužnika stečajni upravitelj, a tim ugovorom će se osobito odrediti ostaju li i koji dijelovi imovine stečajnoga dužnika na kojima postoje različna prava u stečajnoj masi. Predmet ugovora o prodaji jesu sve stvari i prava stečajnoga dužnika koja ulaze u stečajnu masu, osim ako nije drukčije izrijekom određeno u SZ ili u ugovoru.

Za utvrđivanje cijene uzet će se u obzir i okolnost jesu li dijelovi imovine koji se preuzimaju opterećeni različnim pravima i drugim teretima. Ako se cijena ne isplaćuje odmah nakon sklapanja ugovora o prodaji, ona se mora isplatiti najkasnije u roku od šest mjeseci, ali je u tom slučaju kupac dužan dati odgovarajuće osiguranje. Sud može odobriti kupcu da u stečajnu masu ne uplati onaj dio cijene koji odgovara predviđivom iznosu koji bi kupac dobio kao stečajni vjerovnik u stečajnom postupku. U cijenu će se uračunati i vrijednost razlučnih prava kojima je opterećena imovina koju kupac preuzima. Za utvrđivanje vrijednosti tih prava uzet će se u obzir i pretpostavljena cijena po kojoj bi stvar ili pravo na kojima postoji razlučno pravo mogli biti unovčeni u stečajnom postupku. Na prodaju imovine dužnika kao cjeline na odgovarajući se način primjenjuju pravila o učincima prodaje u ovršnom postupku radi naplate novčane tražbine.

Ugovor o prodaji sud potvrđuje rješenjem protiv kojega svaki stečajni i različni vjerovnik ima pravo na posebnu žalbu, a svaki stečajni i različni vjerovnik imaju pravo na posebnu žalbu i protiv rješenja kojim sud nije odobrio ugovor o prodaji. Danom pravomoćnosti rješenja o potvrđivanju ugovora o prodaji prekida se svi postupci koje nastavlja kupac u svoje ime i za svoj račun.

Ako se stvar koja nije upisana u javne knjige nalazi u vrijeme prodaje u posjedu dužnika, danom pravomoćnosti rješenja o potvrđivanju ugovora o prodaji kupac postaje njezinim vlasnikom u skladu s pravilima o stjecanju prava vlasništva stvari kupnjom u ovršnom postupku iako u odnosu na nju treće osobe imaju izlučno pravo. Danom pravomoćnosti rješenja o potvrđivanju ugovora o prodaji kupac postaje nositelj tražbina i drugih prava stečajnoga dužnika koja nisu upisana u javne knjige u skladu s općim pravilima o stjecanju prava od osoba koje nisu njihovi nositelji iako na njima treće osobe imaju izlučna prava. U tim slučajevima izlučni vjerovnik može prema svom izboru zahtijevati da se na njega prenese pravo na protučinidbu ako protučinidba nije ispunjena ili zahtijevati protučinidbu iz stečajne mase ako se protučinidba može izdvojiti iz stečajne mase ili zahtijevati naknadu štete kao vjerovnik stečajne mase.

Ugovorom o prodaji kupac preuzima imovinu stečajnoga dužnika koja je kao njegova upisana u javnim knjigama zajedno s različitim pravima i drugim teretima koji su na njoj upisani u tim knjigama. Ako na dijelovima imovine stečajnoga dužnika koji su upisani u javnoj knjizi nije upisano neko razlučno pravo ili drugi teret koji inače na njima postoje, kupac ugovorom o prodaji preuzima te dijelove imovine opterećene razlučnim pravom ili drugim teretom ako su razlučna prava i drugi tereti prijavljeni u stečajnom postupku zatim ako je to određeno ugovorom o prodaji ili ako to nije u protivnosti s pravilima o zaštiti povjerenja u javne knjige. Ako je stvar koja nije upisana u javnoj knjizi u posjedu stečajnoga upravitelja, ugovorom o prodaji kupac preuzima tu stvar zajedno s različitim pravima i drugim teretima koji na njoj postoje ako su prijavljeni u stečajnom postupku ili ako je to određeno ugovorom o prodaji ili ako je znao ili morao znati za njihovo postojanje.⁵⁶ Ako stvar koja nije upisana u javnoj knjizi nije u posjedu stečajnoga upravitelja, ugovorom o prodaji kupac preuzima tu stvar zajedno s različitim pravima i drugim teretima koji na njoj postoje, neovisno o tome jesu li ta prava prijavljena u stečajnom postupku, odnosno jesu li navedena u ugovoru o prodaji.

Ako je tražbina ili drugo pravo stečajnoga dužnika koje nije upisano u javne knjige preneseno na vjerovnika radi založnogpravnoga osiguranja njegove tražbine, kupac preuzima tu tražbinu ili pravo opterećeno razlučnim pravom ako je razlučno pravo prijavljeno u stečajnom postupku, ako je to određeno ugovorom o prodaji ili ako je znao ili morao znati za njihovo postojanje. Ako je tražbina ili drugo pravo stečajnoga dužnika koje nije upisano u javne knjige preneseno na vjerovnika radi založnogpravnoga osiguranja njegove tražbine, kupac stječe tražbinu, odnosno pravo neopterećeno razlučnim pravom ako razlučno pravo nije prijavljeno u stečajnom postupku ili ako to nije određeno ugovorom o prodaji, osim ako je već prema sadržaju tražbine ili prava ili prema ispravama na kojima se oni temelje bilo moguće razumno pretpostaviti da na njima postoje razlučna prava, odnosno da ih stečajni upravitelj nije ovlašten otuđiti bez tereta. Tražbine i radi njihova osiguranja zasnovana razlučna prava koja su priznata u stečajnom postupku prije prodaje kupac ne može nakon toga osporavati.

Ugovorom o prodaji može se odrediti da određeni dijelovi imovine dužnika na kojima postoje razlučna prava ostanu u stečajnoj masi. U tom se slučaju ti dijelovi imovine unovčuju prema pravilima stečajnoga postupka o unovčenju dijelova imovine dužnika na kojima postoje razlučna prava. Razlučni vjerovnici koji su u stečajnom postupku prijavili iznos do kojega njihove tražbine neće biti namirene razlučnim pravom namiruju taj iznos iz stečajne mase kao stečajni vjerovnici. Iz stečajne mase izdvojiti će se sredstva potrebna za namirenje razlučnih vjerovnika kao stečajnih vjerovnika do završetka postupka namirenja iz predmeta razlučnoga prava koji je preuzet ugovorom o prodaji. Sporazum između kupca i razlučnoga vjerovnika o načinu i uvjetima namirenja razlučnoga vjerovnika ne obvezuje stečajnu masu. U tom će slučaju sud, na prijedlog stečajnoga upravitelja, nakon što razlučnom vjerovniku koji je prijavio dio svoje tražbine u stečajnom postupku omogućiti da se o njemu očituje, odlučiti hoće li i u kojoj mjeri priznati tražbinu. Protiv rješenja suda pravo na žalbu imaju razlučni vjerovnik i stečajni upravitelj.

Ako je na vjerovnika preneseno pravo vlasništvo na stvari ili pravo radi osiguranja neke tražbine, prodajom imovine dužnika kao cjeline na kupca prelaze prava i obveze koje je stečajni dužnik imao prema vjerovniku u svezi s tim prijenosom prije otvaranja stečajnoga postupka.

Na kupca prelaze sva prava stečajnoga dužnika prema trećim osobama koja se tiču preuzete imovine dužnika, ako nije što drugo određeno. No, kupac ne odgovara za obveze stečajnoga dužnika nastale do dana pravomoćnosti rješenja o potvrđivanju ugovora o prodaji dužnika, osim za obveze osigurane razlučnim pravima u onoj mjeri u kojoj su one obuhvaćene vrijednošću preuzetoga predmeta opterećenoga razlučnim pravom. Za obveze osigurane razlučnim pravima kupac odgovara vrijednošću preuzetoga predmeta opterećenoga razlučnim pravom. Parnice pokrenute radi ostvarivanja prava dužnika prema trećim osobama kupac nastavlja u svoje ime i za svoj račun, ako nije drukčije

određeno. Dok se parnice o osporavanju tražbina vjerovnika nastavljaju u ime i za račun stečajne mase, osim parnica koje se tiču razlučnih prava kojima je opterećena imovina koju je dužnik preuzeo, koje kupac nastavlja u svoje ime i za svoj račun. Ako ugovorom o prodaji nije drukčije određeno, parnice o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika mogu se pokrenuti i nastaviti za račun stečajnoga dužnika, osim parnica koje se tiču razlučnih prava kojima je opterećena imovina koju je dužnik preuzeo, koje kupac nastavlja u svoje ime i za svoj račun te koje, prema pravilima ovoga Zakona o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika, može pokrenuti, odnosno nastaviti kupac u svoje ime i za svoj račun. U slučajevima u kojima je kupac ovlašten nastaviti parnicu u svoje ime i za svoj račun tuženik se ne može protiviti stupanju kupca u parnicu umjesto stečajnoga dužnika ili vjerovnika koji ju je pokrenuo, s time da je kupac ovlašten stupiti u parnicu do zaključenja glavne rasprave. Ako se vjerovnik koji je parnicu pokrenuo ili stečajni dužnik usprotive tome da je kupac preuzme umjesto njih, kupac je ovlašten zatražiti da o tome odluči sud. Ako je prema ugovoru o prodaji ili SZ kupac ovlašten očekivati koristi od pobijanja pravne radnje stečajnoga dužnika, ovlašten je tražiti od stečajnoga dužnika korist koju je stekao u povodu pobijanja, odnosno da se na njega prenesu prava iz ovršne isprave stečene u povodu pobijanja.

Pravne posljedice otvaranja stečajnoga postupka ostaju na snazi i nakon prodaje imovine dužnika kao cjeline, a prodajom imovine dužnika kao cjeline kupac na kojeg je prešla određena tražbina stupa u pravni položaj stečajnoga dužnika u svezi s mogućnošću njezina prijeboja. Prodajom imovine dužnika kao cjeline kupac stječe prava koja je stečajni dužnik imao u vrijeme prodaje u svezi s pravnim poslovima koji su bili zasnovani prije otvaranja stečajnoga postupka, ako ugovorom o prodaji nije drukčije određeno. Svoja prava da se u svezi s tim poslovima namiruju kao stečajni vjerovnici, treće osobe ostvaruju prema stečajnom dužniku.

Obveze stečajne mase terete stečajnu masu, a nakon pravomoćnosti rješenja o potvrđivanju ugovora o prodaji stečajni postupak nastavlja se protiv stečajnoga dužnika kojeg zastupa stečajni upravitelj.

3.3. TROŠKOVI STEČAJNOG POSTUPKA

Mogućnost namirenja vjerovnika zavisi s jedne strane od vrijednosti same stečajne mase, ali prvo se namiruju troškovi stečajnog postupka, odnosno obveze stečajne mase.⁵⁷ Naime, provođenje stečajnog postupka povezano je s brojnim troškovima koji se moraju namirivati pravovremeno inače se sam postupak ne bi mogao provoditi. Tako u te troškove spadaju: sudski troškovi stečajnoga postupka (kao što su troškovi sudskih pristojbi, troškovi uredovanja suda i sl.), tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj. Odredbe ove točke ne primjenjuju se na osobe koje su bile ovlaštene voditi poslove društva, zatim nagrade i izdaci privremenoga stečajnoga upravitelja potom nagrade i izdaci stečajnoga upravitelja, nagrade i izdaci članova odbora vjerovnika te drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka.

Temeljem čl. 156. SZ u ostale obveze stečajne mase pripadaju obveze zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnoga postupka zatim tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u svezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu, potom obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka te obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove i tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka.

Dakle, svi prethodno navedeni troškovi stečajnog postupka prvenstveno se namiruju iz stečajne mase, te stečajni upravitelj mora voditi računa o tome da stanje stečajne mase bude takvo da se mogu podmiriti troškovi stečajnog postupka.

4. NAMIRENJE VJEROVNIKA

S namirenjem stečajnih vjerovnika može se započeti tek nakon održanog općeg ispitnog ročišta,⁵⁸ jer se tek tada

utvrđuje tko su vjerovnici određenog stečajnog dužnika. Pored toga, tek je nakon izvještajnog ročišta stečajni upravitelj dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ako to nije u suprotnosti s odlukom vjerovnika.

Namirenje vjerovnika provodi se prema pritjecanju gotovinskih sredstava, s time da se stečajni vjerovnici nižih isplatnih redova ne uzimaju u obzir kod djelomičnih dioba. Naime, stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju u isplatne redove, s time da se vjerovnici kasnijega isplatnoga reda mogu namiriti tek pošto budu u cijelosti namireni vjerovnici prethodnoga isplatnoga reda dok se stečajni vjerovnici istoga isplatnoga reda namiruju razmjerno veličini svojih tražbina. Stečajni vjerovnici se, dakle, namiruju u pravilu kroz diobe, kojih u tijeku jednog stečajnog postupka može biti više, sve ovisi o pritjecanju gotovinskih sredstava i o veličini stečajne mase koju treba unovčiti.

Diobe provodi stečajni upravitelj, a mogu postojati u tijeku jednog stečajnog postupka djelomične diobe, završna dioba te naknadne diobe. Kroz diobe se namiruju svi stečajni vjerovnici određenog stečajnog dužnika. U diobe su uključeni i oni različni vjerovnici koji su istovremeno i stečajni vjerovnici odnosno oni kojima je dužnik osobno odgovoran za namirenje njihove tražbine, naravno pod uvjetom da su tu svoju tražbinu pravovremeno i uredno prijavili u tijeku stečajnog postupka te da ta tražbina već nije namirena unovčenjem predmeta na kojem imaju razlučno pravo.

Prije svake diobe stečajni upravitelj dužan je pribaviti suglasnost odbora vjerovnika ako je on osnovan, odnosno suglasnost suda ako taj odbor nije osnovan. Prije svake diobe stečajni upravitelj mora sastaviti diobni popis, odnosno popis tražbina koje će se uzimati u obzir prilikom te diobe.⁵⁹ Popis⁶⁰ mora sadržavati zbroj tražbina i raspoloživi iznos iz stečajne mase koji će se raspodijeliti vjerovnicima i taj popis objavit će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Nakon objave, stečajni vjerovnik koji je upućen na parnicu radi utvrđenja svoje osporene tražbine, mora u roku od 15 dana podnijeti dokaz stečajnom upravitelju da je podnio tužbu radi utvrđenja te tražbine, odnosno da je preuzeo ranije pokrenutu parnicu. U tom slučaju iznos koji bi vjerovnik dobio da njegova tražbina nije osporena izdvojiti će se sve dok se parnica pravomoćno ne završi. Ako vjerovnik ne podnese pravodobno dokaz, njegova se tražbina pri djelomičnoj diobi neće uzeti u obzir.

Razlučni vjerovnik kojem je dužnik i osobno odgovoran treba najkasnije u roku od 15 dana nakon objave popisa tražbina podnijeti dokaz stečajnom upravitelju da se i u kojem iznosu odrekao odvojenoga namirenja ili da nije odvojeno namiren. Ako dokaz ne podnese pravodobno, njegova se tražbina neće uzeti u obzir pri djelomičnoj diobi.

Da bi tražbina razlučnoga vjerovnika bila uzeta u obzir pri djelomičnoj diobi, dovoljno je da vjerovnik unutar roka od 15 dana od objave stečajnom upravitelju dokaže da će se unovčiti predmet na kojem postoji razlučno pravo te da učini vjerojatnim iznos u kojem neće biti odvojeno namiren.⁶¹ U tom će se slučaju pri diobi odvojiti iznos koji odgovara dijelu u kojem tražbina neće biti odvojeno namirena. Ako te pretpostavke za odvojeno namirenje ne budu ispunjene do završne diobe, iznosi odvojeni radi namirenja razlučnoga vjerovnika raspodijelit će se stečajnim vjerovnicima. Ako samo stečajni upravitelj ima pravo unovčiti predmet na kojem postoji razlučno pravo, onda se prethodno navedene pretpostavke neće primjenjivati već će kod djelomične diobe stečajni upravitelj, ako predmet još nije unovčio, procijeniti u kojem iznosu tražbina razlučnoga vjerovnika neće biti odvojeno namirena i pri djelomičnoj diobi odvojiti iznos koji odgovara dijelu u kojemu tražbina neće biti namirena.

Vjerovnicima koji nisu uzeti u obzir pri jednoj djelomičnoj diobi, a naknadno ispune uvjete da bi mogli sudjelovati u diobama, isplatit će se kod naredne diobe iz preostale stečajne mase iznos koji ih izjednačava s ostalim vjerovnicima. Tek nakon toga moći će se pristupiti namirenju drugih vjerovnika.⁶²

Tražbina vezana uz odgovni uvjet pri djelomičnoj diobi uzima se u obzir u njezinu punom iznosu. Udio koji otpada na tu tražbinu odvojiti će se pri diobi. Pri završnoj diobi tražbina vezana uz odgovni uvjet neće se uzeti u obzir, ako je mogućnost nastupanja uvjeta toliko daleka da ona u vrijeme diobe nema imovinske vrijednosti. U tom će se slučaju iznosi odvojeni tijekom prethodnih dioba za namirenje te tražbine uključiti u masu iz koje će se obaviti završna dioba.

Glede tražbina vezanih uz raskidni uvjet, primjenjuje se pravilo da se takve tražbine u stečajnom postupku uzimaju kao bezuvjetne tražbine, sve dok taj uvjet ne nastupi. Stoga se takve tražbine, ako su utvrđene u stečajnom postupku namiruju kao da uvjet ne postoji.

Stečajni upravitelj će u roku od 3 dana od isteka roka od 15 dana za podnošenje zahtjeva vjerovnika čije su tražbine

osporene odnosno razlučnih vjerovnika za rezervaciju sredstava izmijeniti popis ako to postane prijeko potrebno s obzirom na zahtjeve za izdvajanje sredstava za osporene tražbine, za razlučne vjerovnike odnosno za tražbine koje su vezane uz odgovni uvjet. Pored toga stečajni upravitelj će izmijeniti diobni popis ako je to potrebno da bi se izjednačili u namirenju vjerovnici koji nisu uzeti u obzir prilikom prethodne diobe.

Kod djelomične diobe vjerovnici mogu stečajnom sucu podnijeti prigovor na popis u roku od 8 dana nakon isteka roka u kojem vjerovnici kojima je osporeno potraživanje mogu zatražiti rezervaciju sredstava. To znači da taj rok od osam dana počinje teći protekom roka od petnaest dana od dana javne objave. Rješenje suda kojim se prigovor odbija dostavlja se vjerovniku i stečajnom upravitelju, a protiv rješenja o prigovoru vjerovnik ima pravo na žalbu.

Ako stečajni sudac prihvati navode iz prigovora, donijet će rješenje kojim se određuje ispravak diobnog popisa i objaviti će se na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Stečajni upravitelj i stečajni vjerovnici protiv ovoga rješenja imaju pravo na žalbu, o kojoj odlučuje Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u vijeću od tri suca, a djelomičnoj diobi može se pristupiti tek po pravomoćnosti rješenja stečajnog suda kojim je odlučio o ispravku diobnog popisa.

Nakon što proteknu rokovi za podnošenje prijave osporene tražbine te za obavijest o razlučnim pravima i tražbinama vezanim za odgovni uvjet, kao i nakon što se izmjeni diobni popis te nakon pravomoćnosti rješenja kojim je određen ispravak diobnog popisa, odbor vjerovnika određuje postotak namirenja tražbina tom djelomičnom diobom, a na prijedlog stečajnog upravitelja. Ako odbor vjerovnika nije osnovan, postotak određuje sud. Stečajni upravitelj priopćit će postotak u kojem se tražbine namiruju vjerovnicima koji se pri diobi uzimaju u obzir.

Djelomičnoj diobi može se pristupiti tek po pravomoćnosti rješenja kojim se određuje ispravak na diobni popis i nakon što se odredi visina dijela koji se isplaćuje. Isplata se vrši u pravilu prijenosom novčanih sredstava sa žiro-računa stečajnog dužnika na račune stečajnih vjerovnika. No, ako je u međuvremenu vjerovnik otuđio svoju tražbinu onda se isplata vrši stjecatelju tražbine, ako su ispunjeni svi zakonski uvjeti. Nakon što je izvršena jedna isplata putem djelomične diobe, daljnje djelomične diobe ovise o prikupljenim sredstvima.

4.1. ZAVRŠNA DIOBA

Nakon što se u stečajnom postupku okonča posao unovčenja imovine, pristupa se završnoj diobi.⁶³ Završna dioba smije se poduzeti samo uz suglasnost suda. No, iako SZ sada izričito određuje da se završnoj diobi pristupa nakon što se okonča posao unovčenja stečajne mase, ipak od tog pravila postoji iznimka u slučaju kada se nešto ne može unovčiti. U tom slučaju, skupština vjerovnika mora na završnom ročištu odlučiti što s tim neunovčivim predmetima stečajne mase.

O završnoj diobi vjerovnici odlučuju na završnom ročištu vjerovnika, koje je u osnovi posljednja skupština vjerovnika u tijeku jednog stečajnog postupka, a pravo sudjelovanja na tom ročištu imaju stečajni upravitelj, dužnik pojedinac, svi stečajni vjerovnici i razlučni. Završno ročište vjerovnika određuje stečajni sudac, prigodom davanja suglasnosti za završnu diobu. Završnoj diobi pristupa se čim se okonča unovčenje stečajne mase, s tim da se ona može poduzeti samo uz suglasnost stečajnog suca. Kao dodatno pravilo, kojim se nastoji ubrzati tijek stečajnog postupka, određeno je da se završno ročište mora odrediti najkasnije u roku od godine i pol od održanog izvještajnog ročišta, te iako sam zakon ne sadrži mogućnost odgode, ipak u nekim slučajevima taj rok nikako neće biti moguće poštivati.⁶⁴

Na završnom ročištu raspravlja se o završnom računu stečajnoga upravitelja, podnose prigovori na završni popis i vjerovnici odlučuju o neunovčivim predmetima stečajne mase.⁶⁵ Ono se saziva prema pravilima o javnom priopćavanju objavljivanjem poziva na eOglasnoj ploči suda, a između objavljivanja poziva za ročište i njegova održavanja mora proći rok od najmanje 30 dana, a najviše 60 dana.

Po završetku završnog ročišta, provodi se završna dioba nakon koje stečajni sudac donosi rješenje o zaključenju stečajnog postupka koje se javno objavljuje, a dostavlja se i sudu koji vodi sudski registar radi brisanja dužnika iz sudskog upisnika. Poslije završenog završnog ročišta stečajni upravitelj izvršit će diobu u skladu sa završim diobnim popisom, no kako nakon toga dolazi do zaključenja stečajnog postupka, određeno je da će iznose koji su odvojeni prigodom završne diobe stečajni upravitelj, uz suglasnost stečajnoga suda, a za račun zainteresiranih osoba, položiti kod suda ili javnoga bilježnika⁶⁶. Polaganje se vrši temeljem općih pravila o polaganju gotovog novca, a predmetni iznos

vjerovnik će moći preuzeti nakon što se ispune zakonski uvjeti da bi osoba u čiju je korist izvršeno izdvajanje stekla pravo na isplatu.

Ako se pri završnoj diobi u punoj visini namire tražbine svih stečajnih vjerovnika, uključivo i vjerovnike nižih isplatnih redova, onda će višak stečajni upravitelj predati dužniku pojedincu odnosno osobama koje imaju udjela u dužniku pravnoj osobi.⁶⁷ Naime, nije dostatno da se namire stečajni vjerovnici viših isplatnih redova već u slučaju kada su obveze stečajne mase i potraživanja viših isplatnih redova u cijelosti podmirena, onda sud poziva stečajne vjerovnike nižih isplatnih redova da prijave svoje tražbine. Poslije potpunog namirenja tražbina stečajnih vjerovnika nižih isplatnih redova može se utvrditi da postoji višak imovine. Višak se nakon toga dijeli razmjerno udjelima u pravnoj sobi, a može im se prepustiti i višak neunovčene stečajne mase.

4.2. NAKNADNA DIOBA

Sud će na prijedlog stečajnoga upravitelja, kojega od stečajnih vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti nastavak postupka radi naknadne diobe, ako se ispuni jedan od tri uvjeta predviđenih u zakonu. Prvi uvjet je ispunjen ako se nakon završnoga ročišta stvore uvjeti da se zadržani iznosi podijele stečajnim vjerovnicima,⁶⁸ a drugi je ispunjen kada se iznosi koji su isplaćeni iz stečajne mase vrate natrag u masu.⁶⁹ Dok je treći uvjet ispunjen onda kada se nakon zaključenja stečajnog postupka pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu. Imovina koja se naknadno pronađe jest stečajna masa i glede nje se na odgovarajući način primjenjuju sve odredbe o stečajnom dužniku i njegovim tijelima. U ime i za račun te mase mogu se voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, a stečajnu masu u tom slučaju zastupa stečajni upravitelj. Rješenje kojim se određuje naknadna dioba donosi se neovisno o tome što je već stečajni postupak pravomoćno zaključen i što je možda dužnik brisan iz sudskog registra. Stečajna masa upisat će se u sudski registar, a pri upisu stečajne mase u sudski registar Ministarstvo financija - Porezna uprava po službenoj će dužnosti odrediti i dodijeliti osobni identifikacijski broj stečajnoj masi.

Uvjeti za naknadnu diobu mogu se steći u gotovo svim stečajnim postupcima, neovisno o tome je li izvršena završna dioba ili je bilo riječ o stečajnom postupku kod kojeg je zbog nedostatka imovine odmah nakon otvaranja došlo do zaključenja stečaja. No, ako su svi vjerovnici podmireni, onda ipak ne dolazi do naknadne diobe nego se i ta naknadno pronađena imovina predaje kao višak dužniku pojedincu odnosno osobama koje imaju udjele u dužniku. Isto tako do diobe ne dolazi u slučaju kada je stečajni postupak zaključen zato što su vjerovnici prihvatili stečajni plan.

Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se određuje nastavak stečajnog postupka radi naknadne diobe, obveza je stečajnog upravitelja da unovči naknadno pronađenu imovinu, ako nisu prispjela gotovinska sredstva. Unovčenje te imovine vrši se u skladu s pravilima o unovčenju u stečajnom postupku, a na isti način kao što je unovčavana i ostala imovina u tom stečajnom postupku. Poslije unovčenja, stečajni upravitelj će iznos kojim može slobodno raspolagati podijeliti stečajnim vjerovnicima u skladu sa završnim diobnim popisom.

I u slučaju naknadne diobe primjenjuju se pravila o sastavljanju diobnog popisa te o njegovom izlaganju i o prigovorima na taj naknadni diobni popis. Vjerovnici stečajne mase za čije je zahtjeve stečajni upravitelj saznao pri naknadnoj diobi, ali tek nakon objavljivanja popisa o toj diobi, mogu tražiti namirenje samo iz sredstava koja nakon diobe preostanu u stečajnoj masi. Nakon što je provedena naknadna dioba, te su cjelokupna pronađena sredstva podijeljena vjerovnicima, sud će donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka.

Po zaključenju jednog stečajnog postupka moguće je da se više puta ispune uvjeti za nastavak zbog naknadno pronađene imovine stečajnog dužnika, te je moguće da u nastavku postupka dođe do potpunog namirenja stečajnih vjerovnika.

dr. sc. JELENA ČUVELJAK
sutkinja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske

2 Narodne novine br 71/15

3 O vjerovnicima vidi više: Ante Vuković - Stečajna masa i stečajni vjerovnici

4 Čl. 147. SZ-a

5 Čl. 149. SZ-a

6 Čl. 153. SZ-a

7 vidi čl. 155. SZ-a

8 vidi čl. 156. SZ-a

9 Ako je otvoren stečajni postupak nad imovinom jednoga bračnog druga, udio toga bračnog druga u imovini bračnih drugova ulazi u stečajnu masu ako se na tom udjelu prema općim pravilima ovršnoga postupka može protiv dužnika provesti ovrha. Podjela imovine provest će se izvan stečajnoga postupka, na zahtjev stečajnoga upravitelja.

10 Čl. 216. SZ-a

11 Čl. 89. st. 1. SZ-a

12 Nekretnine se obilaze, ako je to moguće s obzirom na sve okolnosti konkretnog slučaja.

13 Pri tome se navode u zapisnik s uvođenja stečajnog upravitelja u dužnost vrednije pokretne dok se ostale navode opisno ili se prilaže posljednja inventurna lista dužnika.

14 U zapisnik se stavlja otisak svakog pečata koji je preuzet od dužnika.

15 Čl. 221. SZ-a

16 Čl. 152. SZ-a

17 Čl. 224. SZ-a

18 Čl. 217. SZ-a

19 U praksi su i situacije gdje još nije riješeno pitanje denacionalizacije i dr. problemi koji sprječavaju da se sa sigurnošću utvrdi što sve spada u stečajnu masu.

20 Npr. u slučaju da skupština vjerovnika donese odluku da se nastavlja poslovanje i nakon godinu i pol od izvještajnog ročišta.

21 Čl. 108. st. 1. SZ-a

22 Čl. 225. SZ-a

23 Ako bi stečajni upravitelj uvrstio u bilancu pod imovinom nešto što nije zatekao, doveo bi u zabludu vjerovnike.

24 U pogledu te imovine obveza je stečajnog upravitelja da utvrdi gdje se nalazi odnosno je li ikada postojala i što je s time te može li se njezina vrijednost vratiti u stečajnu masu.

25 Čl. 165. SZ-a

26 Čl. 166. SZ-a

27 Čl. 269. SZ-a

28 Čl. 230. SZ-a

29 Po mišljenju autorice, radi nepristranosti i otklanjanja svake sumnje, trebala bi biti mutatis mutandis primijenjena pravila o izuzeću sudaca, a koja su naročito razvijena u sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava - predmet Mežnarić protiv Hrvatske (Zahtjev br. 71615/01) te u predmetu De Cubber v. Belgium, od 26. listopada 1984., Serija A br. 86, str. 14, stavak 26.). Naime, sama činjenica da određena osoba zastupa nekog od stečajnih vjerovnika i donosi odluke na skupštini vjerovnika ili odboru vjerovnika (i kontrolira stečajnog upravitelja odnosno daje mu obvezne upute za rad), a da nakon toga zastupa stečajnog dužnika kao punomoćnik i ima pravo na nagradu za svoj rad iz sredstava stečajne mase sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, može u određenim okolnostima kompromitirati kako nepristranost tog punomoćnika tako i nepristranost stečajnog upravitelja i stečajnog suda. Stoga je postojanje prethodno navedenih okolnosti dovoljno za ugrozu povjerenja koje svaki sud mora uživati u demokratskom društvu.

30 Naime, ovim pravilima o pobijanju pravnih radnji ograničena je autonomija volje stranaka i načelo slobodne dispozicije, koje ističe da svatko može slobodno raspolagati svojom imovinom, da može za svoj novac kupovati potpuno bezvrijedne stvari ili stvari koje nemaju nikakvu tržišnu vrijednost, zatim da može prodavati svoju imovinu u bescjenje te je može bilo kome poklanjati. Međutim, pravna raspolaganja stečajnog dužnika drugačije su uređena, te mogu biti predmetom pobijanja bilo od strane stečajnog upravitelja, bilo od strane vjerovnika, jer zbog ranijeg pravnog raspolaganja dužnik nema dovoljno imovine da podmiri svoje vjerovnike.

31 vidi o tome: Dika, Mihajlo - Pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika, Aktualnosti hrvatskog zakonodavstva i pravne prakse, Godišnjak 7, Organizator, Zagreb 2000. str. 217-264 te od istog autora - Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, Narodne novine d.d., Zagreb, 2002.

32 U dosadašnjoj sudskoj praksi nastao je problem baš zbog podizanja tužbi za pobijanje pravnih radnji (u nekim

slučajevima i više od 100 tužbi) koje nisu imale uspjeh, stoga su stečajni vjerovnici onemogućeni u naplati svoje tražbine.

33 Opće pretpostavke su otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, pravna radnja morala je biti poduzeta prije otvaranja stečajnog postupka, pravna radnja dovela je do oštećenja ili pogodovanja određenih vjerovnika te se rezultat pobijanja mora očitovati u većoj mogućnosti namirenja stečajnih vjerovnika.

34 Mogu se pobijati pravne radnje kako zbog kongruentnog i inkongruentnog namirenja tako i pravne radnje kojima se vjerovnici izravno oštećuju i to ako su radnje poduzete kraće vrijeme prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. No, mogu se pobijati i pravne radnje koju je dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika.

35 Do sada je taj rok iznosio dvije godine.

36 Čl. 212. st. 4. SZ

37 Stečajni upravitelj dužan je bez odgode dostaviti sudu radi objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova pravomoćno rješenje kojim je utvrđeno povlačenje tužbe, očitovanje da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji i poziv stečajnog vjerovnika da se očituje hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji.

38 čl. 85. i 86. Zakon o zemljišnim knjigama, Narodne novine 91/1996, 68/1998, 137/1999, 114/2001, 100/2004, 107/2007, 152/2008, 126/2010, 55/2013, 60/2013

39 Čl. 213. st. 1. SZ

40 Kako je produljen rok za prijavu tražbina na 60 dana, dodana je obveza stečajnim upraviteljima da prije izvještajnog ročišta dostave izvješća.

41 Iako su se u praksi iskristalizirali uobičajeni načini prodaje određene imovine, jer se obično manje vrijedna imovina prodaje na jednostavnije načine dok se vrednija imovina prodaje na drugačije načine kao što su prikupljanje ponuda i sl. Tako se npr. može organizirati prikupljanje ponuda, neposredna pogodba, javno nadmetanje i dr.

42 Prije su se dostavljali ti podatci Hrvatskoj gospodarskoj komori. Naknada FINI za upis podataka u Očevidnik na temelju zahtjeva za upis u Očevidnik - po zahtjevu 50,00 kn (sa PDV-om).

43 U praksi nije rijedak slučaj da niti jedan vjerovnik ne dođe na skupštinu vjerovnika.

44 Ova se pravila primjenjuju kako na nekretnine tako i na odgovarajući način na prodaju brodova, brodova u gradnji, zrakoplova i drugih prava upisanih u javne knjige.

45 Žalba protiv rješenja ne zadržava nastupanje pravnih učinaka rješenja.

46 Čl. 247. SZ

47 U zemljišnoj knjizi upisat će se zabilježba rješenja o prodaji nekretnine.

48 Iako to zakon izričito ne predviđa, nigdje nije isključena mogućnost da se kao i u ovršnom postupku stranke, založni vjerovnici i nositelji osobnih služnosti i stvarnih tereta koji prestaju prodajom nekretnine sporazume najkasnije do prodaje nekretnine na javnoj dražbi da se prodaja nekretnine obavi u određenom roku neposrednom pogodbom preko osobe ovlaštene za promet nekretnina, sudskega ovršitelja, javnoga bilježnika ili na drugi način. Dakle, ako postoji suglasnost razlučnih vjerovnika onda se može odrediti da se nekretnina opterećena razlučnim pravom prodaje i na drugačiji način, kao što su neposrednom pogodbom, javnim nadmetanjem pred stečajnim upraviteljem ili javnim bilježnikom ili na neki drugi način. Prilikom donošenja te odluke razlučni vjerovnik sigurno će voditi računa u troškovima unovčenja putem FINE, potrebi prethodnog snalažanja troškova postupka i o svim drugim okolnostima konkretnog slučaja.

49 Dakle, razlučni vjerovnik ne može izjaviti da kupuje nekretninu po manjoj cijeni od utvrđene vrijednosti nekretnine. Ova novina ima značajan utjecaj na prava razlučnih vjerovnika jer su do sada mogli čekati da se smanji vrijednost nekretnine pa onda izvršiti prijeboj svoje tražbine samo djelomično, a za ostatak tražbine su bili stečajni vjerovnici.

50 Nije jasno zašto je zakonodavac rok za donošenje rješenja o namirenju vezao uz pravomoćnost rješenja o dosudi neovisno o tome je li uplaćen iznos kupovnine, naime, bilo bi logično da se namirenje vrši tek u određenom roku od uplate kupovninom a ne dok još kupovina možda i nije uplaćena.

51 Ranije je bilo određeno da su troškovi koji terete nekretninu na kojoj postoji razlučno pravo troškovi utvrđivanja tražbine, koji obuhvaćaju troškove utvrđivanja istovjetnosti predmeta i prava na tom predmetu, i koji se određuju paušalno u iznosu od 5 posto od utrska te troškovi unovčenja koji se određuju paušalno u iznosu od 5 posto od utrska. No, ako su stvarno nastali troškovi bili znatno niži ili viši, onda su se određivali u stvarnoj visini. Ako je zbog unovčenja stečajna masa bila opterećena porezom, iznos toga poreza pridodaje se troškovima unovčenja.

52 Vidi 3.3. Troškovi stečajnog postupka

53 Vidi 3.3. Troškovi stečajnog postupka

54 Niti ova novela nije riješila problem vezan uz ovršne postupke koji su u tijeku u pogledu određenih pokretnina, naime dana je ovlast stečajnim upraviteljima da oni unovče svu imovinu opterećenu razlučnim pravom iako bi bilo bolje da postoji razlika u slučaju kada je već u tijeku neki ovršni postupak u odnosu na situaciju kada nije ovršni postupak u tijeku. Ovaj problem je uvijek aktualan kada je riječ o zabilježbama u različitim upisnicima, jer iako se unovči predmetna stvar, ipak ostaju zabilježbe u upisnicima (npr. upisniku vozila, plovila i dr.)

55 Iz toga bi proizlazilo da se odlukom o prodaji imovine dužnika kao cjeline može odrediti kako prodaja elektroničkom javnom dražbom tako i na druge načine.

56 U mogućim parnicama ili drugim postupcima radi prisilnoga ostvarenja prava razlučnih vjerovnika stečajni dužnik može sudjelovati kao umješac radi zaštite svojih prava.

57 O tome vidi više i: Ante Vuković: „Stečajna masa i stečajni vjerovnici“

58 Čl. 273. st. 1. SZ-a

59 Tražbine radnika i prijašnjih dužnikovih radnika nastale do dana otvaranja stečajnoga postupka iz radnoga odnosa uzimaju se u obzir u bruto iznosu.

60 Diobni popis stečajni upravitelj mora sastavljati temeljem Rješenja stečajnog suca o utvrđenim i osporenim tražbinama, jer se iz njega vidi tko su vjerovnici pojedinog stečajnog dužnika, u koji su isplatni red svrstani te kolika je visina njihove tražbine.

61 U slučaju kada tražbina iznosi npr. 100.000,00 kn, a vrijednost založene stvari je 60.000,00 kn. Onda se razlučni vjerovnik za 40.000,00 kn može namiriti kao stečajni vjerovnik.

62 Čl. 278. SZ-a - dakle, u slučaju ako je prilikom prve diobe vjerovnicima isplaćivan iznos od 20% njihove tražbine, onda se prilikom druge diobe treba vjerovniku koji nije sudjelovao u prvoj diobi isplatiti iznos od 20% njegove tražbine, a potom jednaki postotak u kojem se namiruju svi ostali vjerovnici.

63 Čl. 282. SZ-a

64 Npr. ako za najvažniju imovinu nije još riješeno pitanje upisa u zemljišne knjige ili je ono toliko trajalo da nije još dovršeno unovčenje elektroničkom javnom dražbom i u dr. slučajevima.

65 Čl. 283. st. 1. SZ-a

66 Čl. 284. SZ-a

67 Čl. 285. SZ-a

68 I to neovisno o tome je li riječ o zadržanim iznosima prilikom dioba ili dijelu koji je bio zadržan za pokriće troškova stečajne mase.

69 U praksi je najčešće riječ o povratu uplaćenih poreza.

Masa: 113g
Ø2 132E 7 20.01.25 17:38:11 2.72

R 31105 OSIJEK
RG 74 576 204 6 HR

PRIMA:
TRGOVAČKI SUD U OSIJEKU
ZAGREBAČKA ULICA 2
31 000 OSIJEK